

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. gruodžio 13 d.
(OR. en)

16805/23

Tarpinstitucinė byla:
2018/0198(COD)

COH 101
CADREFIN 194
IA 366
CODEC 2504

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. gruodžio 13 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 790 final
Dalykas:	Pakeistas pasiūlymas EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS dėl mechanizmo teisinėms ir administracinėms kliūtims tarpvalstybinių mastu šalinti

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 790 final.

Priedama: COM(2023) 790 final

Strasbūras, 2023 12 12
COM(2023) 790 final

2018/0198 (COD)

Pakeistas pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl mechanizmo teisinėms ir administracinėms kliūtims tarpvalstybinių mastu šalinti

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Šiuo pasiūlymu iš dalies keičiamas Komisijos pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl mechanizmo teisinėms ir administracinėms kliūtims tarpvalstybinio mastu šalinti¹ (toliau – pasiūlymas dėl Europos tarpvalstybinio mechanizmo), be kita ko, iš dalies keičiamas Reglamento dėl palankesnių sąlygų tarpvalstybiniam sprendimams sudarymo pavadinimas.

2018 m. gegužės mėn. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Europos tarpvalstybinio mechanizmo, tačiau Parlamentas ir Taryba dėl šio dokumento nesusitarė, nes abi teisėkūros institucijos laikėsi skirtingų pozicijų. 2019 m. vasario 14 d. Parlamentas priėmė savo poziciją per pirmąjį svarstymą. Apskritai ši pozicija yra labai palanki Komisijos pasiūlymui ir ja pasiūlyta keletas papildymų, kad būtų užtikrintas didesnis įgyvendinimo lankstumas. Taryba nepriėmė oficialios pozicijos, nes valstybės narės darbo grupės lygmeniu išreiškė susirūpinimą dėl keleto pasiūlymo aspektų ir nutraukė su šiuo dokumentu susijusį darbą.

2023 m. rugsėjo 14 d. Parlamentas priėmė teisėkūros rezoliuciją savo iniciatyva su rekomendacijomis Komisijai dėl pasiūlymo dėl Europos tarpvalstybinio mechanizmo dalinio pakeitimo pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – Sutartis) 225 straipsnį.

Šiame iš dalies pakeistame Komisijos pasiūlyme tinkamai atsižvelgiama į abiejų teisėkūros institucijų išreikštą susirūpinimą ir pateiktas pastabas bei rekomendacijas, kartu išlaikant pradinį pasiūlymo dėl Europos tarpvalstybinio mechanizmo tikslą pašalinti kliūtis, varžančias pasienio regionų bendruomenių gyvenimą.

Nuo tada, kai 2018 m. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Europos tarpvalstybinio mechanizmo, tapo dar labiau reikalinga išnaudoti ES pasienio regionų potencialą pasiūlant teisinę sistemą tarpvalstybinėms kliūtims šalinti. Tarpvalstybinio masto teisinės ir administracinės kliūtys kelia didelių sunkumų 150 mln. pasienio regionuose gyvenančių piliečių kasdieniam gyvenimui, taip pat įmonėms ir institucijoms, varžydamos jų veiklą ir darydamos neigiamą poveikį ekonominės veiklos rezultatams. Nustatyta, kad pašalinus 20 proc. kliūčių, BVP padidėtų 2 proc. ir būtų sukurta daugiau kaip milijonas darbo vietų pasienio regionuose². Be makroekonominio poveikio, pasienio regionuose paprastai teikiama mažiau galimybių naudotis viešosiomis paslaugomis, pvz., transporto, ligoninių ir universitetų paslaugomis. Daugeliu atvejų vis dar sudėtinga ir brangu pereiti nuo vienos administracinės ir teisinės sistemos prie kitos.

Remiantis 2020 m. liepos mėn. Komisijos atliktu tyrimu³, 44 proc. ES pasienio regionų piliečių svarbiausiomis bendradarbiavimo kliūtimis laiko teisinius ir administracinius skirtumus. Tarpvalstybinių kliūčių poveikis pasienio regionų vystymuisi patvirtintas „Tarpvalstybinėje apžvalgoje“, įskaitant Komisijos komunikatą „Ekonomikos augimo ir

¹ COM(2018) 373 *final*, 2018 5 29.

² Europos Komisija, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas, A. Caragliu, R. Capello, R. Camagni ir kt., *Quantification of the effects of legal and administrative border obstacles in land border regions – Final report*, Leidinių biuras, 2017 m., <https://data.europa.eu/doi/10.2776/25579>; COM(2017) 534 *final* „Ekonomikos augimo ir sanglaudos skatinimas ES pasienio regionuose“, 2017 9 20, p. 6.

³ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/cooperation/european-territorial/survey-2020/cross-border-survey-2020-report_en.pdf

sanglaudos skatinimas ES pasienio regionuose“⁴.

Be to, kyla pavojus, kad pasienio regionai per krizę patirs neproporcingą poveikį. Pavyzdžiui, per COVID-19 pandemiją su sienomis susijusių priemonių, kurių ėmėsi valstybės narės, ekonominis poveikis pasienio regionams buvo daugiau nei dvigubai didesnis už vidutinį poveikį visiems ES regionams⁵.

Siekdama inicijuoti darbą, kuriuo siekiama įveikti tarpvalstybines kliūtis, 2018 m. Komisija pradėjo novatorišką iniciatyvą „b-solutions“⁶, pagal kurią teikiama teisinė parama pasienio regionų valdžios institucijoms, kad būtų nustatytos pagrindinės jų tarpvalstybinei sąveikai neigiamą poveikį darančių teisinių ar administracinių kliūčių priežastys ir ieškoma galimų sprendimų. 2023 m. lapkričio mėn. pabaigos duomenimis, įgyvendinant iniciatyvą buvo atrinkti 154 atvejai, iš kurių 90 buvo baigti nagrinėti nustačius kliūties priežastį. Šie 90 atvejų apėmė 27 pasienio regionus 21 valstybėje narėje ir buvo susiję su kliūčių šalinimu, kurių dauguma buvo užimtumo, viešojo transporto, sveikatos priežiūros ir institucijų bendradarbiavimo srityse. Daugiau kaip trečdaliu šių atvejų pagrindinė priežastis buvo skirtingos teisinės ir administracinės normos abiejose sienos pusėse, dėl kurių valstybės narės turėjo ieškoti sprendimo. Iniciatyvos „b-solutions“ įgyvendinimo patirtis padėjo analizuoti ir nustatyti tarpvalstybinio masto teises ir administracines kliūtis ir atskleidė ES lygmeniu sukurtos naujos priemonės, kuri padėtų pašalinti šias kliūtis, potencialą. Nors iniciatyva „b-solutions“ padėjo nustatyti kliūtis, tos iniciatyvos nepakanka, kad būtų galima pasiūlyti priemonę, kuria valstybės narės, vykdydamos atitinkamus savo procesus, galėtų naudotis ir pasikliauti, jei norėtų pašalinti kliūtį.

Dabartinės ES lygmens finansavimo ir teisinės priemonės nėra visapusiškas ir veiksmingas atsakas į kliūtis, su kuriomis susiduria pasienio regionai. Visų pirma, nors Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG)⁷ veiksmingai palengvina tarpvalstybinį bendradarbiavimą, įsteigdamas juridinius asmenis, peržengiančius nacionalines sienas, joms trūksta reguliavimo įgaliojimų šalinti kliūtis tarpvalstybiniais atvejais. Be to, nors pagal INTERREG programas teikiama veiksminga finansinė parama tarpvalstybiniais projektams, kurie padeda suartinti abipus sienos esančius regionus ir gyvenančius piliečius, vien jomis negalima pašalinti teisinių ir administracinių kliūčių, nes tam reikia sprendimų, nepatenkančių į programos ir projektų valdymo struktūrų užduočių sritį.

Todėl iš dalies pakeistame pasiūlyme nustatyta visoms valstybėms narėms taikytina teisinė sistema, padėsianti rasti sprendimus, kaip pašalinti teises ir administracines kliūtis, galinčias pakenkti tarpvalstybinei sąveikai ir pasienio regionų vystymuisi. Jo taikymo sritis apima infrastruktūros objektus, turinčius poveikio pasienio regionui, arba viešąsias paslaugas, teikiamas pasienio regione. Šis pasiūlymas taikomas tik dėl nacionalinės teisės kylančioms kliūtims, įskaitant atvejus, kai valstybės narės ES direktyvas perkelia į nacionalinę teisę tinkamai, bet skirtingai. Kliūtys, susijusios su galimu Sąjungos teisės pažeidimu, nepatenka į šio iš dalies pakeisto pasiūlymo taikymo sritį, nes yra kitų konkrečių priemonių, skirtų šiems klausimams spręsti, pavyzdžiui, SOLVIT. Tarpvalstybinio koordinavimo punktai prireikus gali bendradarbiauti su nacionaliniais SOLVIT centrais, kad atitinkamais atvejais galėtų

⁴ Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „Ekonomikos augimo ir sanglaudos skatinimas ES pasienio regionuose“, COM(2017) 534 *final*, 2017 9 20.

⁵ Europos Komisija, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas, R. Capello, A. Caragliu, *Analysis of the economic impact of border-related measures by Member States in the fight against COVID-19 – Final report*, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2022 m., <https://data.europa.eu/doi/10.2776/973169>.

⁶ <https://www.b-solutionsproject.com/>

⁷ 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1082/2006 dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) (OL L 210, 2006 7 31, p. 19).

perduoti bylas.

Iš dalies pakeistame pasiūlyme reikalaujama, kad visose valstybėse narėse būtų įsteigti tarpvalstybinio koordinavimo punktai, kurie praneštų apie tarpvalstybines kliūtis ir vertintų vadinamųjų iniciatorių pateiktas bylas. Iniciatoriai yra viešosios teisės arba privatinės teisės subjektai arba fiziniai asmenys, kurie rengia tarpvalstybines bylas, apibūdindami tarpvalstybinę sąveiką ir kliūtis, kad koordinavimo punktai jas apsvarstytų. Valstybės narės gali nustatyti esamas arba naujas įstaigas ir, atsižvelgdamos į savo institucinę struktūrą bei pageidavimus, gali nuspręsti įsteigti vieną ar kelis koordinavimo punktus, įskaitant bendras įstaigas su kaimyninėmis valstybėmis narėmis.

Tarpvalstybinio koordinavimo punktui pavedama įvertinti iniciatoriaus apibūdintą tarpvalstybinę kliūtį. Jei jis padaro išvadą, kad esama kliūtis, jis aiškinasi, kokios yra bendradarbiavimo struktūros nustatyti kliūčiai pašalinti. Jei nėra tarpvalstybinio bendradarbiavimo institucinės struktūros kliūčiai pašalinti arba jei esamos struktūros nepakanka jai pašalinti, valstybės narės gali pasirinkti naudoti pagal šį reglamentą nustatytą tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonę. Tarpvalstybinio koordinavimo punktas bet kuriuo procedūriniu etapu gali nuspręsti nepašalinti kliūtis, net jei padaro išvadą, kad kliūtis yra. Tokiu atveju jis apie tai informuos iniciatorių ir paaiškins, kodėl byloje aprašyta kliūtis nebus pašalinta. Įvertinęs tarpvalstybinę bylą, tarpvalstybinio koordinavimo punktas per pagrįstą laikotarpį turi pateikti vertinimo išvadas iniciatoriui.

Tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonė – tai atskira procedūra, skirta teisėkūros ar administracinio pobūdžio kliūtims šalinti. Įvertinęs kliūtį ir nustatęs kliūtis atsiradimo vietoje galiojančios nuostatos pobūdį, tarpvalstybinio koordinavimo punktas privalo susisiekti su kompetentinga institucija, kad pirmiausia patikrintų, ar kliūtį būtų galima pašalinti taikant nustatytą (-as) administracinę ar teisinę (-es) nuostatą (-as), ir atitinkamai informuoti kaimyninės valstybės narės iniciatorių ir tarpvalstybinio koordinavimo punktą. Kalbant apie tarpvalstybines kliūtis, dėl kurių reikėtų pritaikyti galiojančius teisės aktus, tarpvalstybinio koordinavimo punkto pozicija, kuria nacionalinei vyriausybei siūloma pradėti teisėkūros procedūrą, jokių būdu nėra privaloma kompetentingai teisėkūros institucijai. Sprendimas, ar pašalinti administracinę ar teisinę kliūtį, ir toliau priimamas savanoriškai ir priklauso kompetentingų nacionalinių institucijų kompetencijai.

Šis iš dalies pakeistas pasiūlymas turi daug pranašumų. Juo valstybėms narėms suteikiama standartinė kliūčių šalinimo procedūra ir užtikrinama, kad pasienio regionuose gyvenantys ES piliečiai per pagrįstą laikotarpį iš savo valstybės narės gautų (teigiamą arba neigiamą) atsakymą dėl nustatytų kliūčių įveikimo masto. Valstybėms narėms, kurios neturi pakankamų bendradarbiavimo struktūrų, suteikiama nauja priemonė šioms kliūtims pašalinti. Be to, kiekvienoje valstybėje narėje veikiantys tarpvalstybinio koordinavimo punktai kartu su Komisija sukurs veiksmingą tinklą, kuriame bus dalijamasi žiniomis ir stiprinami pajėgumai. Apskritai iš dalies pakeistas pasiūlymas gali atlikti svarbų vaidmenį sudarant sąlygas bendrosios rinkos veikimui ir skatinant ES ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Pasiūlymas gali turėti tiesioginį poveikį pasienio regionuose gyvenančių žmonių kasdieniam gyvenimui, nes padidės paslaugų prieinamumas jiems ir pagerės jų ekonominės galimybės.

Palyginti su 2018 m. pasiūlymu dėl Europos tarpvalstybinio mechanizmo, šis iš dalies pakeistas pasiūlymas buvo pakoreguotas taip, kad jame būtų atsižvelgta į susirūpinimą dėl subsidarumo ir proporcingumo. Tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonė yra neprivaloma ir turėtų būti naudojama tik tuo atveju, jei nėra kitų esamų bendradarbiavimo struktūrų priemonių arba jomis negalima tinkamai pašalinti kliūtis.

Nors valstybės narės turės išnagrinėti, ar yra kliūtis ir ar ją galima pašalinti, išnagrinėjusios bylą jos gali nuspręsti, ar kliūtį pašalinti, atsižvelgdamos į tarpvalstybinio bendradarbiavimo

punkto atliktą vertinimą. Todėl iš dalies pakeistas pasiūlymas visiškai grindžiamas subsidiarumo principu ir juo paisoma valstybių narių teisėkūros prerogatyvų.

Palyginti su 2018 m. pasiūlymu dėl Europos tarpvalstybinio mechanizmo, iš dalies pakeistu pasiūlymu supaprastinamos iniciatorių pateikiamų tarpvalstybinių bylų vertinimo procedūros. Pagal tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonę nustatoma viena atskira procedūra su ribotais reikalavimais valstybėms narėms, taikytina tiek teisinėms, tiek administracinėms kliūtims. Be to, į šį iš dalies pakeistą pasiūlymą įtraukti riboti administraciniai reikalavimai, nes valstybės narės gali paskirti esamą įstaigą tarpvalstybinio koordinavimo punktu ir nuspręsti, kaip tinkamiausiai organizuoti savo išteklius. Valstybės narės taip pat gali paskirti bendrus tarpvalstybinio koordinavimo punktus prie savo bendrų sienų, taip optimizuodamos savo išteklius.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

INTERREG yra pagrindinė sanglaudos politikos finansavimo priemonė, kuria remiamos tarpvalstybinio bendradarbiavimo programos ES pasienio regionuose, įskaitant regionus, besiribojančius su ELPA šalimis ir Andora. Šios programos padeda suartinti abipus sienos esančius regionus ir gyvenančius piliečius. Pagal INTERREG VI (2021–2027 m.)⁸ Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšomis gali būti remiamas konkretus INTERREG tikslas „geresnis bendradarbiavimo valdymas“, siekiant didinti viešojo administravimo veiksmingumą skatinant teisinį ir administracinį bendradarbiavimą ir piliečių, pilietinės visuomenės ir institucijų tarpusavio bendradarbiavimą, visų pirma siekiant pašalinti teises ir kitas kliūtis pasienio regionuose⁹. Pagal kai kurias INTERREG programas ši galimybė gali būti naudojama finansuoti struktūrų, kurios galėtų veikti kaip tarpvalstybinio koordinavimo punktai, kūrimą. Kai ši parama dar neįtraukta į atitinkamas INTERREG programas arba kai asignavimas nėra pakankamai reikšmingas, valstybės narės ir programos partneriai gali apsvarstyti galimybę perprogramuoti ERPF lėšas tarpvalstybinio koordinavimo punktų kūrimui ir veikimui. Be šios papildomos paramos ir ES finansavimo teikimo, vien INTERREG programomis negalima įveikti tarpvalstybinių teisinių ir administracinių kliūčių, nes tam reikia sprendimų, nepatenkančių į programos ir projektų valdymo struktūrų užduočių sritį.

Todėl iš dalies pakeistame pasiūlyme nustatyta teisinė sistema, taikytina visoms valstybėms narėms, kad būtų rasti sprendimai, kaip pašalinti teises ir administracines kliūtis, papildantys pagal INTERREG teikiamą finansinę paramą ir institucinę paramą, pavyzdžiui, ETBG, nes šioms grupėms trūksta teisėkūros įgaliojimų, reikalingų teisinėms kliūtims įveikti¹⁰.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Sanglaudos politika ir bendroji rinka viena kitą sustiprina. Šiuo reglamentu sukurtas mechanizmas padėtų siekti bendrosios rinkos tikslų, visų pirma didinant pasienio regionų ekonominį potencialą, kuris iš dalies neišnaudojamas dėl skirtingų teisinių ir administracinių sistemų.

2017 m. Komisijos užsakytame tyrime dėl ekonominio pasienio kliūčių poveikio BVP ir užimtumo lygiui regionuose prie vidaus sausumos sienų apskaičiuota, kad pasienio regionų

⁸ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1059 dėl konkrečių nuostatų, taikomų siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo (INTERREG), kuris remiamas Europos regioninės plėtros fondo ir išorės finansavimo priemonių lėšomis (OL L 231, 2021 6 30, p. 94).

⁹ Reglamento (ES) 2021/1059 14 straipsnio 4 dalies b punktas.

¹⁰ Žr. Reglamento (EB) Nr. 1082/2006 7 straipsnio 4 dalies pirmą pastraipą.

BVP padidėtų 2 proc., jeigu būtų panaikinta bent 20 proc. esamų kliūčių¹¹. Todėl siekiant vieno iš pagrindinių Sąjungos tikslų, kad veiktų vidaus rinka (ES sutarties 3 straipsnis ir SESV 3 straipsnio 1 dalies b punktas)¹², būtina visoms valstybėms narėms taikytina papildoma teisinė sistema, skirta teisinių ir administracinių kliūčių pasienio regionuose šalinimo sprendimams rasti.

Iš dalies pakeisto pasiūlymo materialinė taikymo sritis nedaro poveikio naudojimuisi kitomis kompetencijomis ir priemonėmis, dėl kurių nuspręsta kitose ES politikos srityse, ir nedaro poveikio Sutartyse nustatytai institucinei pusiausvyrai.

Šis reglamentas neturės poveikio jokiems kitiems Sąjungos teisės aktams, ypač tiems, kurie taikomi neteisminiu būdu sprendžiant dėl tarpvalstybinių kliūčių kylančius teisinius klausimus arba kurie yra svarbūs teisingam Sąjungos teisės aiškinimui ar įgyvendinimui. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis socialinės apsaugos ir mokesčių koordinavimo mechanizmams.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Sutarties 175 straipsnio trečioje pastraipoje numatyta galimybė priimti sprendimus dėl konkrečių veiksmų, nesusijusių su to straipsnio pirmoje pastraipoje minimais fondais, kad būtų įgyvendintas Sutartyje numatytas ekonominės ir socialinės sanglaudos tikslas. Kad vyktų darnus visos Europos Sąjungos vystymasis ir stiprėtų ekonominė, socialinė bei teritorinė sanglauda, reikia sustiprinti teritorinį bendradarbiavimą. Todėl tikslinga imtis priemonių, siekiant pagerinti pasienio regionų bendradarbiavimo įgyvendinimo sąlygas, kurioms reikia skirti ypatingą dėmesį pagal Sutarties 174 straipsnio 3 dalį.

• Subsidiarumo principas

Teritorinio bendradarbiavimo sąlygos turėtų būti sudarytos laikantis ES sutarties 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto subsidiarumo principo. Valstybės narės ėmėsi individualių, dvišalių ir net daugiašalių iniciatyvų teisinėms tarpvalstybinėms kliūtims pašalinti. Vis dėlto tokios bendradarbiavimo struktūros veikia ne visose valstybėse narėse arba ne prie visų konkrečios valstybės narės sienų.

Panašiai ir tarpvalstybinio koordinavimo punktai veikia ne visose valstybėse narėse ir neapima visų ES vidaus sienų, nors jų reikia siekiant sukurti veiksmingą tinklą, kuriame būtų dalijamasi žiniomis ir sustiprinami pajėgumai, bendradarbiaujant su Komisija. Be to, iki šiol ES lygmeniu sukurtos finansavimo (daugiausia pagal INTERREG programas) ir teisinės priemonės (iš esmės Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės) nebuvo pakankamos siekiant pašalinti tarpvalstybines teises kliūtis visoje Sąjungoje.

Todėl pasiūlyto veiksmo tikslų valstybės narės nei nacionaliniu lygmeniu, nei regioniniu ar

¹¹ Europos Komisija, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas, A. Caragliu, R. Capello, R. Camagni ir kt., *Quantification of the effects of legal and administrative border obstacles in land border regions – Final report*, Leidinių biuras, 2017 m., <https://data.europa.eu/doi/10.2776/25579>; žr. COM(2017) 534 *final*, p. 6; daugiau informacijos pateikta prie jo pridėto dokumento SWD(2017) 307 *final* 2.2 punkte, 20–22 psl.

¹² Taip pat žr. Europos Sąjungos sutarties preambulėje nurodytą devintąją priežastį (**paryškinta**): „PASIRYŽĘ skatinti savo tautų ekonominę ir socialinę pažangą, atsižvelgdami į nenutrūkstamos plėtros principą, **vidaus rinkos sukūrimą, tvirtesnę sanglaudą** ir aplinkos apsaugą, ir įgyvendinti politiką, užtikrinančią, kad ekonominės integracijos pažangą lydėtų pažanga ir kitose srityse“.

vietos lygmeniu negali deramai pasiekti. Atsižvelgiant į pasiūlytų veiksmų mastą ir poveikį, jų geriau siekti imantis veiksmų ES lygmeniu. Todėl ES teisės aktų leidėjas turi imtis tolesnių veiksmų.

- **Proporcingumo principas**

Pagal ES sutarties 5 straipsnio 4 dalyje nustatytą proporcingumo principą ES veiksmų turinys ir forma neturėtų viršyti to, kas būtina Sutarčių tikslams pasiekti. Pagal šį reglamentą sukurta tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonė naudojama savanoriškai. Valstybės narės kartu su viena ar keliomis kaimyninėmis valstybėmis narėmis gali nuspręsti toliau šalinti teisinę kliūtis konkrečiame pasienio regione pagal esamas bendradarbiavimo struktūras.

Valstybės narės, paskirdamos tarpvalstybinio koordinavimo punktą, gali nuspręsti, kaip tinkamiausiai organizuoti savo išteklius, be kita ko, paskirdamos esamą įstaigą arba bendrus tarpvalstybinio koordinavimo punktus su kaimyninėmis valstybėmis narėmis.

Jei valstybė narė neturi tokios priemonės arba jei esamų bendradarbiavimo struktūrų nepakanka konkrečiai tarpvalstybinei kliūčiai pašalinti, ji gali pasirinkti naudoti pagal šį reglamentą sukurtą tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonę.

Todėl šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina jo tikslams pasiekti. Iš dalies pakeistas pasiūlymas nedaro poveikio Sutartyse nustatytiems teisių gynimo priemonėms, skirtoms kovai su valstybių narių padarytais Sąjungos teisės pažeidimais.

- **Priemonės pasirinkimas**

Kaip aprašyta 1 skirsnyje, valstybės narės ėmėsi individualių, dvišalių ir net daugiašalių iniciatyvų tarpvalstybinėms teisinėms kliūtims pašalinti, tačiau taip nebūtinai yra visų valstybių narių atveju ir, žinoma, to nepakanka visoms kliūtims pašalinti.

Reglamentu valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai paskirti tarpvalstybinio bendradarbiavimo punktus ir užtikrinti, kad iniciatoriai, įvertinę tarpvalstybinę bylą, gautų atsakymą per pagrįstą laikotarpį (kuris gali būti nustatytas pagal nacionalinę teisę). Reglamentas yra suderinamas su savanoriškos standartinės priemonės (tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonės) pasiūlymu ir su valstybių narių prerogatyva pasirinkti tinkamą priemonę. Šio iš dalies pakeisto reglamento pasirinkimas atitinka 2018 m. Komisijos pasiūlymą dėl ETBG ir tarpinstitucines šio dokumento aplinkybes (žr. 1 skirsnį).

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma. Naujas teisės aktas

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Tarpvalstybinės politikos koncepcija iš pradžių buvo grindžiama 2015 m. Tarybai pirmininkavusio Liuksemburgo atliktu darbu. Atlikus tą darbą buvo įsteigta neformali valstybių narių ir valstybių narių grupių darbo grupė, kuri posėdžiavo iki 2018 m. gruodžio mėn. Darbo grupė išnagrinėjo galimybes, kaip lengviau pašalinti vis dar esančias tarpvalstybines kliūtis, ypač įgyvendinant tarpvalstybinius projektus.

Kiti suinteresuotieji subjektai, visų pirma pasienio regionai ir institucijos, jau kurį laiką prašė sukurti priemonę tarpvalstybinėms kliūtims šalinti. Tai buvo ypač akivaizdu per 2015–2017 m. Komisijos atliktą tarpvalstybinę peržiūrą. Per peržiūrą visomis oficialiosiomis Sąjungos kalbomis vykusias viešas konsultacijas gauta daugiau kaip 620 atsakymų.

Atsakydami į klausimą, susijusį su galimais pasienio problemų sprendimais, respondentai aiškiai paprašė Komisijos paskatinti didesnę lankstumą įgyvendinant nacionalinius ir (arba) regioninius teisės aktus pasienio regionuose.

Regionų komiteto nuomonėje ir Europos Parlamento rezoliucijoje, priimtose reaguojant į komunikatą „Ekonomikos augimo ir sanglaudos skatinimas ES pasienio regionuose“, palankiai įvertintas 2018 m. pasiūlymas sukurti šią priemonę. Abu dokumentai buvo priimti 2018 m. vasarą. Reaguodamas į 2018 m. pasiūlymą, 2018 m. gruodžio 5 d. Regionų komitetas priėmė dar vieną pranešimą (pranešėjas: Bouke Arends, NL/PES), kuriame pritariama pasiūlymui. 2023 m. spalio 10 d. Regionų komitetas priėmė naują nuomonę „Europos tarpvalstybinis mechanizmas 2.0“ (pranešėjas: Magali Altounian, FR / RENEW).

Įgyvendinant 1 skirsnyje nurodytą iniciatyvą „b-solutions“ taip pat įsitikinta, kad reikia pagal Sąjungos teisę sukurtos teisinės priemonės, kuri padėtų šalinti tarpvalstybines kliūtis. Remiantis 2020 m. liepos mėn. Komisijos atliktu tyrimu (taip pat žr. 1 skirsnį), 44 proc. ES pasienio regionų piliečių svarbiausiomis tarpvalstybinio bendradarbiavimo kliūtimis laiko teisinius ir administracinius skirtumus.

- **Poveikio vertinimas**

Plačiai pripažįstamas INTERREG programų poveikis ir Europos pridėtinė vertė¹³. Vis dėlto daugeliu atvejų tarpvalstybinės kliūtys (ypač susijusios su sveikatos priežiūros paslaugomis, vietos viešuoju transportu ir verslo plėtra) atsiranda dėl administracinės praktikos ir nacionalinių teisinių sistemų skirtumų. Šias problemas sunku išspręsti atskirai, todėl reikia priimti sprendimus, kurie nepatenka į programų struktūrų taikymo sritį.

2018 m. pasiūlymas dėl Europos tarpvalstybinio mechanizmo buvo įtrauktas į 2021–2027 m. sanglaudos politikos teisės aktų rinkinį, prie kurio pridėtas poveikio vertinimas¹⁴ ir kuris yra toliau taikomas. Šis poveikio vertinimas grindžiamas minėtu Komisijos užsakytu 2017 m. tyrimu. Kadangi išvados tebėra aktualios ir pagrįstos, iš dalies pakeisto pasiūlymo poveikio vertinimo atnaujinti nereikia. Šiuo pasiūlymu iš esmės supaprastinamas 2018 m. pasiūlymas dėl Europos sienų valdymo mechanizmo, tačiau jame ir toliau daugiausia dėmesio skiriama teisinių ir administracinių kliūčių, trukdančių ES pasienio regionų ekonominiam ir socialiniam vystymuisi, šalinimui.

Naujesniame Europos Parlamento tyrimų tarnybos atliktame tyrime „Mechanizmas teisinėms ir administracinėms kliūtims tarpvalstybinio mastu šalinti. Europos pridėtinės vertės vertinimas“¹⁵ padaryta išvada, kad teisėkūros procedūra priėmus naują ES lygmens priemonę, skirtą tarpvalstybinėms teisinėms ir administracinėms kliūtims šalinti, ES per metus būtų gauta 123 mlrd. EUR ekonominė nauda, o pasienio regionai patirtų teigiamą socialinį poveikį.

Komisija paskelbė kvietimą pateikti informaciją apie poreikį priimti ES lygmens teisės aktą, kuris padėtų šalinti tarpvalstybines kliūtis. Visos suinteresuotosios šalys buvo paragintos pateikti atsiliepimų ir empirinių įrodymų apie kliūtis, su kuriomis jos susiduria, jų poveikį ir tai, ar yra alternatyvių priemonių sprendimams rasti. Konsultacijų laikotarpis baigėsi 2023 m.

¹³ Komisija, *‘European Territorial Cooperation, Work Package 11, Ex-post evaluation of Cohesion Policy programmes 2007-2013, focusing on the European Regional Development Fund (ERDF) and the Cohesion Fund (CF)’* (liet. „Europos teritorinis bendradarbiavimas. 11 darbo dokumentų rinkinys. 2007–2013 m. sanglaudos politikos programų *ex post* vertinimas, daugiausia dėmesio skiriant Europos regioninės plėtros fondui (ERPF) ir Sanglaudos fondui (SF)“), 2016 m. liepos mėn.

¹⁴ SWD(2018) 282 *final* – 2018/0197 (COD).

¹⁵ EPRS, *Mechanism to resolve legal and administrative obstacles in a cross-border context: European added value assessment*, PE 740.233, 2023.

lapkričio 16 d. Atsakymus ir įrodymus pateikė daugiau kaip 50 suinteresuotųjų šalių. Iš pateiktų atsakymų matyti, kad ES pasienio regionų bendradarbiavimui vis dar yra daug administracinių ir teisinių kliūčių. Juose pabrėžiamas poreikis pagal Sąjungos teisę sukurti naują standartinę priemonę šioms kliūtims įveikti ir taip pagerinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą bei prisidėti prie pasienio regionų vystymosi.

Šiuo iš dalies pakeistu pasiūlymu siekiama išnaudoti galimą teigiamą didesnės tarpvalstybinės sąveikos visoje Sąjungoje poveikį. Jame nustatyta visoms valstybėms narėms taikytina išsami sistema, padėsianti surasti sprendimus, kaip pašalinti tokią tarpvalstybinę sąveiką ir ES pasienio regionų potencialą ribojančias teises ir administracines kliūtis.

- **Reglamentavimo kokybė ir supaprastinimas**

Netaikoma. Naujas teisės aktas.

- **Pagrindinės teisės**

Šiuo iš dalies pakeistu pasiūlymu sukuriamas teisinis mechanizmas teisinėms ir administracinėms kliūtims pasienio regionuose šalinti, todėl jis iš esmės skirtas valstybių narių valdžios institucijoms. Sprendimai, kurie buvo surasti taikant siūlomą mechanizmą, turėtų būti naudingi žmonėms. Teisinių kliūčių pasienio regionuose šalinimas pagal šį pasiūlymą turėtų teigiamą poveikį kasdieniam šių regionų gyventojų gyvenimui, nes padidėtų paslaugų prieinamumas jiems ir pagerėtų jų ekonominės galimybės. Pasiūlyme laikomasi principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ir jis neturi neigiamo poveikio pagrindinėms teisėms. Visų pirma, atsižvelgiant į reglamento tikslą pašalinti teises kliūtis tarpvalstybiniu mastu, juo skatinama teisė naudotis viešosiomis paslaugomis (36 straipsnis) ir laisvė užsiimti verslu (16 straipsnis). Vis dėlto, kadangi tarpvalstybinės viešosios paslaugos apima įvairesnę veiklą, pasiūlymu taip pat bus skatinamos galimybės naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis (35 straipsnis). Apskritai tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonė gali būti naudinga tarpvalstybinio viešojo transporto paslaugoms, ji taip pat gali būti naudinga užtikrinant judėjimo ir apsigyvenimo laisvę (45 straipsnis).

Į iš dalies pakeistą pasiūlymą taip pat įtrauktas veiksmingos pasienio regionų gyventojų teisinės apsaugos klausimas.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Iš dalies pakeistas pasiūlymas neturi poveikio biudžetui, nes jis nesusijęs su finansinių išteklių teikimu jokia forma.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Kaip ir bet kuris ES reglamentas, siūlomas reglamentas bus privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse. Sutarties 291 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad valstybės narės priimtų visas nacionalinės teisės priemones, reikalingas teisiškai privalomiems ES aktams įgyvendinti. Kaip nurodyta Pasienio regionų komunikato 3.2 skirsnyje, net jei yra priimti atitinkami Europos teisės aktai, juos taikydamos nacionalinėms sistemoms ir nustatydamos išsamias įgyvendinimo taisykles valstybės narės naudojami tam tikru lankstumu ir veiksmų laisve. Todėl, kai prie vidaus sienų taikomos dvi skirtingos sistemos, gali kilti sunkumų, o kartais netgi teisinio netikrumo, ir taip gali padidėti sąnaudos.

Siekdama įvertinti, ar pagal siūlomą reglamentą sukurtas mechanizmas pasitvirtino kaip veiksminga papildoma priemonė teisinėms kliūtims pasienio regionuose šalinti, Komisija

turėtų pagal geresnio reglamentavimo darbotvarkę¹⁶ įvertinti esamus teisės aktus. Todėl Komisija siūlo atlikti siūlomo reglamento vertinimą ir pateikti Europos Parlamentui, Tarybai, Regionų komitetui ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui jo taikymo ataskaitą. Ataskaitoje ji naudosis rodiklius jo veiksmingumui, rezultatyvumui, aktualumui, Europos pridėtinei vertei ir supaprastinimo galimybėms įvertinti per penkerius metus nuo siūlomo reglamento taikymo pradžios.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Kadangi per teisėkūros institucijų derybas dėl 2018 m. pasiūlymo dėl Europos tarpvalstybinio mechanizmo Taryba išreiškė didelį susirūpinimą, išsamios nuostatos buvo nuodugniai išnagrinėtos, peržiūrėtos, supaprastintos ir restruktūrizuotos, kad būtų išspręsti susirūpinimą keliantys klausimai. Vykdamas šį procesą nuostatų skaičius sumažėjo nuo 26 iki 14 straipsnių. Iš dalies pakeistame pasiūlyme pradinio Komisijos pasiūlymo elementai sujungiami su naujais elementais, pateiktais Parlamentui priėmus teisėkūros rezoliuciją savo iniciatyva.

I skyrius. Bendrosios nuostatos (1–3 straipsniai)

I skyriuje nustatomas siūlomo reglamento dalykas ir taikymo sritis ir apibrėžiami pagrindiniai terminai.

Dalykas (1 straipsnis) yra procedūra, kuria siekiama palengvinti tarpvalstybinių kliūčių šalinimą. Siekdamas pasirinkti tinkamą priemonę, valstybės narės įsteigs ir organizuos tarpvalstybinio koordinavimo punktus (TVKP). Pasiūlyme nurodomos šių TVKP užduotys, taip pat Komisijos koordinavimo užduotys.

Pasiūlymo taikymo sritis (2 straipsnis) apima tiek geografinius, tiek turinio aspektus. Dėl teisinio pagrindo reglamentas bus taikomas tarpvalstybinėms kliūtims pagal nacionalinę teisę visuose kaimyninių valstybių narių sausumos ir jūrų pasienio regionuose. Šis reglamentas neturi poveikio kitiems Sąjungos teisės aktams, ypač taikomiems neteisminiu būdu sprendžiant dėl tarpvalstybinių kliūčių kylančius teisinius klausimus arba užtikrinant teisingą Sąjungos teisės aiškinimą ar įgyvendinimą.

3 straipsnyje pateiktos šiam pasiūlymui įgyvendinti reikalingų terminų apibrėžtys. Kalbant apie iniciatorių apibrėžtį, pasiūlymas yra platus, nes apima visus privačiuosius ar viešuosius subjektus, dalyvaujančius teikiant, valdant, kuriant tarpvalstybines viešąsias paslaugas ar infrastruktūrą ar užtikrinant jų veikimą, arba bet kurį fizinį asmenį, kuris yra suinteresuotas surasti sprendimą, kaip pašalinti tarpvalstybinę kliūtį. Keli juridiniai arba fiziniai asmenys gali kartu pateikti tarpvalstybinę bylą.

II skyrius. Tarpvalstybinio koordinavimo punktai (4 ir 5 straipsniai)

Pasiūlyme nustatytos kelios tarpvalstybinio koordinavimo punktų (TVKP) įsteigimo galimybės (4 straipsnis) ir išvardytos jų užduotys (5 straipsnis). Pagal šias galimybes valstybės narės gali kuo lanksčiau ir visapusiškai laikydamos savo vidaus institucinių ir teisinių sistemų įvykdyti šią pareigą (vienas ar keli TVKP nacionaliniu ir (arba) regioniniu lygmenimis, atskira arba esama institucija ar viešosios teisės subjektas). Kaimyninės valstybės narės taip pat gali taikyti šias galimybes bendram TVKP, apimančiam abi bendros sienos puses.

Tarpvalstybinio koordinavimo punktai turėtų atlikti iniciatoriams skirtų vieno langelio principu veikiančių centrų funkcijas ir būti privilegijuotu kontaktiniu punktu atitinkamoje valstybėje narėje. Jei konkreti valstybė narė įsteigia keletą TVKP, vienas jų turėtų atlikti

¹⁶ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Geresnis reglamentavimas – geresnių stipresnės Sąjungos rezultatų pagrindas“, COM(2016) 615 *final*, 2016 9 14.

pagrindinio TBKP funkcijas, o kitas turėtų padėti jam vykdyti jo užduotis ir perduoti reikiamą informaciją.

III skyrius. Tarpvalstybinės bylos (6–9 straipsniai)

Pasiūlymo esmė – tarpvalstybinės bylos, kurioje nustatyta tarpvalstybinė kliūtis, tvarkymas. Pasiūlyme išdėstyti tarpvalstybinės bylos elementai (7 straipsnis), išankstinio vertinimo etapai valstybėse narėse (8 straipsnis) ir kai kurie procedūriniai aspektai (9 straipsnis).

Remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant iniciatyvą „b-solutions“, iniciatoriai neturėtų būti įpareigoti nustatyti administracinės ir teisinės nuostatos, dėl kurios atsirado kliūtis, bet jiems gali padėti šią užduotį atlikti organizacijos, turinčios ekspertinių žinių apie tarpvalstybines kliūtis (pvz., Europos pasienio regionų asociacija, *Mission Opérationnelle Transfrontalière* arba Vidurio Europos tarpvalstybinės veiklos iniciatyvų tarnyba). Iniciatoriai tarpvalstybines bylas gali pateikti tik vieną kartą, t. y. valstybėje narėje, kurioje yra iniciatorius arba jo registruota buveinė (6 straipsnio 2 dalis).

Tarpvalstybinėje byloje turėtų būti aprašyti ne tik elementai, kurių reikia, kad TVKP galėtų įvertinti bylą, bet ir nuo įprastai taikomų nuostatų ar praktikos nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sritis arba išimties taikymo sritis, kad tokių nukrypti leidžiančių nuostatų ar išimčių būtų kuo mažiau.

Išankstinio vertinimo tikslas – nustatyti, ar esama tarpvalstybinės kliūtis, ar bylą galima užbaigti. Net jei atlikus išankstinį vertinimą padaroma išvada, kad esama tarpvalstybinės kliūtis, tarpvalstybinių kliūčių pašalinimo mechanizmas taikomas savanoriškai, todėl procedūrą galima užbaigti bet kuriuo etapu, jei iniciatoriui pateikiamas tinkamas paaiškinimas.

8 straipsnio 5 dalyje nurodytas priemonių, kuriomis gali naudotis valstybės narės, sąrašas. Kompetentinga institucija įvertina, yra viena ar daugiau priemonių, kurias būtų galima taikyti konkrečiai tarpvalstybinei kliūčiai ir kuriomis būtų galima ją pašalinti, koordinuojantis su kitomis tas priemones naudojančiomis šalimis. Taikydamos šias priemones, valstybės narės laikosi šių priemonių procedūrų ir aspektų. Vis dėlto, jei kompetentinga įstaiga nustato, kad nė viena iš priemonių netaikoma konkrečiai tarpvalstybinei kliūčiai arba kad nė vienos iš jų nepakanka jai pašalinti, valstybė narė gali taikyti IV skyriuje pasiūlytą tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonę kaip papildomą Sąjungos teisėje nustatytą priemonę.

Kad iniciatoriui būtų užtikrintas teisinis tikrumas, 9 straipsnyje nustatyta išankstinio vertinimo procedūrinė sistema: terminai, būtinybė nurodyti sprendimo, ar pašalinti konkrečią tarpvalstybinę kliūtį, priežastis ir teisių gynimo priemones, kuriomis galima naudotis apskundžiant tuos sprendimus.

IV skyrius. Tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonė (10–13 straipsniai)

10 straipsnyje nustatyta taikymo procedūra, jei TVKP arba kompetentinga institucija, įvertinęs (-usi) tarpvalstybinę kliūtį pagal 8 straipsnio 1 dalį ir kitas turimas priemones nustatytai kliūčiai pašalinti (8 straipsnio 5 dalis), naudoja tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonę (8 straipsnio 6 dalis). TVKP arba kompetentinga institucija perduoda iniciatoriui informaciją apie nustatytą tarpvalstybinę kliūtį, nuostatos, dėl kurios kliūtis atsirado, pobūdį ir tolesnius veiksmus, po kurių ji pašalinama arba nepašalinama (10 straipsnio 2 dalis). Be to, užtikrinamas koordinavimas su kaimynine valstybe nare, jei po to, kai kliūtis nustatoma nacionalinėje teisinėje sistemoje, nėra bendro TVKP (10 straipsnio 3 dalis). Nepaisant to, ar kliūtis yra administracinio, ar teisinio pobūdžio, TVKP turi susisiekti su kompetentinga institucija, kad pirmiausia patikrintų, ar esama suinteresuotumo ir ar įmanoma pašalinti kliūtį pagal nustatytą (-as) nacionalinę (-es) administracinę (-es) ar

teisinę (-es) nuostatą (-as) arba praktiką (10 straipsnio 4 ir 5 dalys). Iniciatoriui gali būti pranešta, kad reikia daugiau laiko teisinei analizei, konsultacijoms valstybėje narėje arba koordinavimui su kaimynine valstybe nare (10 straipsnio 7 dalis).

Jei priimamas sprendimas pašalinti nustatytą kliūtį, procedūra gali skirtis priklausomai nuo nuostatos, dėl kurios tarpvalstybinė kliūtis atsirado, pobūdžio. Administracinės nuostatos atveju institucija, į kurią kreipiasi TVKP, gali nuspręsti pakeisti nuostatą ar praktiką, įskaitant jos aiškinimą (10 straipsnio 4 dalis). Tokiu atveju TVKP apie tai raštu praneša iniciatoriui (11 straipsnio 1 dalies a punktas). Teisinės nuostatos atveju institucija, į kurią kreipiasi TVKP, gali pasiūlyti tik pritaikyti teisinę sistemą tikslui pašalinti kliūtį (10 straipsnio 5 dalis) pagal valstybės narės konstitucines taisykles. Tokiu atveju TVKP raštu informuoja iniciatorių apie teisėkūros procedūros etapus, kurie gali būti numatyti. Jei dvi ar daugiau kaimyninių valstybių narių padaro išvadą, kad kiekviena iš jų nori pradėti teisėkūros procedūrą arba pakeisti administracinę nuostatą dėl praktikos, kad pašalintų tą pačią kliūtį, jos turės tai padaryti glaudžiai koordinuodamos veiksmus, galbūt kartu nustatydamos laiką ir įsteigdamos jungtinį komitetą pagal savo atitinkamas teises sistemas (11 straipsnio 3 dalis).

Sprendimas, ar pašalinti administracinę ar teisinę kliūtį, ir toliau priimamas savanoriškai.

V skyrius. Baigiamosios nuostatos (12–14 straipsniai)

V skyriuje nustatytos Komisijos koordinavimo užduotys (12 straipsnis), stebėsenos ir ataskaitų teikimo užduotys (13 straipsnis) ir įsigaliojimo bei taikymo pradžios data (14 straipsnis).

13 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad kiekviena valstybė narė informuotų Komisiją apie savo TVKP įsteigimą (po šešių mėnesių nuo siūlomo reglamento įsigaliojimo dienos).

13 straipsnio 2 dalyje nustatyta Komisijos pareiga pranešti apie siūlomo reglamento taikymą per penkerius metus nuo jo įsigaliojimo.

Pakeistas pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

dėl mechanizmo teisinėms ir administracinėms kliūtims tarpvalstybinio mastu šalinti

Komisijos pasiūlymas COM(2018) 373 *final* iš dalies keičiamas taip:

- 1) pavadinimas pakeičiamas taip:

„EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS
dėl **palankesnių sąlygų tarpvalstybiams sprendimams sudarymo**“;

- 2) 1–28 konstatuojamosios dalys pakeičiamos taip:

- 1) „Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – Sutartis) 175 straipsnio trečioje pastraipoje numatyta priimti sprendimus dėl konkrečių veiksmų, nesusijusių su fondais¹⁷, kuriems taikoma to straipsnio pirma pastraipa, kad būtų įgyvendintas Sutartyje numatytas ekonominės ir socialinės sanglaudos tikslas. Šiomis aplinkybėmis teritorinis bendradarbiavimas taip pat padeda siekti tame straipsnyje nustatytų tikslų. Todėl tikslinga patvirtinti reikiamas priemones siekiant pagerinti teritorinio bendradarbiavimo veiksmų įgyvendinimo sąlygas;
- 2) Sutarties 174 straipsnio trečioje pastraipoje pripažįstama, kad pasienio regionai patiria sunkumų, ir nustatoma, kad itin daug dėmesio šiems regionams Sąjunga turėtų skirti vystydama ir įgyvendindama veiksmus savo ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai didinti;
- 3) Komisijos komunikate „Ekonomikos augimo ir sanglaudos skatinimas ES pasienio regionuose“¹⁸ pripažįstama iki šiol padaryta pažanga pertvarkant tokius regionus iš daugiausia periferinių vietovių į vietas, kuriose užtikrinamas ekonomikos augimas ir perspektyvos, tačiau kartu atkreipiamas dėmesys į tai, kad tuose regionuose vis dar esama teisinių ir kitų kliūčių, ypač kliūčių, susijusių su sveikatos priežiūros paslaugomis, darbo reglamentavimu, mokesčiais, verslo plėtra, ir kliūčių, susijusių su administracinės kultūros ir nacionalinių teisinių sistemų skirtumais. Nepakanka nei Europos teritorinio bendradarbiavimo finansavimo, teikiamo visų pirma pagal INTERREG

¹⁷ Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), „Europos socialinis fondas +“ (ESF+), Sanglaudos fondas, Teisingos pertvarkos fondas (TPF), Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas (EJRŽAF), Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF), Vidaus saugumo fondas (VSF) ir sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonė; žr. 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo +, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės, 1 straipsnį (OL L 231, 2021 6 30, p. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

¹⁸ Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „Ekonomikos augimo ir sanglaudos skatinimas ES pasienio regionuose“, COM(2017) 534 final, 2017 9 20.

programas¹⁹, nei institucinės paramos bendradarbiavimui, kurią teikia Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1082/2006²⁰ įsteigtos Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) arba kuri yra teikiama įgyvendinant 2018 m. Komisijos pradėtą iniciatyvą „b-solutions“²¹, kad būtų pašalintos kai kurios administracinės ir teisinės kliūtys, trukdančios veiksmingai bendradarbiauti;

- 4) kyla pavojus, kad pasienio regionai per krizę patirs neproporcingą poveikį. Per COVID-19 pandemiją su sienomis susijusių priemonių, kurių ėmėsi valstybės narės, ekonominis poveikis pasienio regionams buvo daugiau nei dvigubai didesnis už vidutinį poveikį visiems ES regionams. Ši patirtis sustiprina poreikį numatyti priemones tarpvalstybinėms kliūtims šalinti;
- 5) nors tam tikruose Sąjungos regionuose tarpvyriausybiniu, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis jau yra keletas teisinių priemonių tarpvalstybinėms kliūtims šalinti, jos neapima visų Sąjungos pasienio regionų arba jomis nebūtinai nuosekliai sprendžiami klausimai, susiję su teritorinės sanglaudos plėtojimu ir stiprinimu. Todėl, siekiant papildyti esamas priemones, reikalinga papildoma Sąjungos teisėje nustatyta priemonė, t. y. tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonė;
- 6) siekiant sukurti administracinę struktūrą, kad būtų galima tinkamai reaguoti į prašymus, susijusius su tarpvalstybinėmis kliūtimis, kiekviena valstybė narė turėtų įsteigti vieną ar daugiau tarpvalstybinio koordinavimo punktų, atsakingų už prašymų dėl tarpvalstybinių kliūčių priėmimą ir vertinimą. Jie turėtų palaikyti ryšius su Komisija ir padėti jai vykdyti jos koordinavimo funkciją;
- 7) nepaisant to, kad jūrų pasienio regionai yra skirtingo pobūdžio dėl labiau ribotų tarpvalstybinės sąveikos galimybių ir naudojimosi tarpvalstybinėmis viešosiomis paslaugomis, šis reglamentas taip pat turėtų būti taikomas jūrų sienoms;
- 8) Sąjungos lygmeniu yra kelios neteisminės priemonės, skirtos stebėti ir užtikrinti, kad būtų laikomasi Sąjungos teisės, visų pirma susijusios su bendrąja rinka, pavyzdžiui, SOLVIT²². Šis reglamentas neturėtų daryti poveikio tokioms esamoms priemonėms. Sukurta papildoma priemonė bus taikoma tik pagal nacionalinę teisę atsirandančioms tarpvalstybinėms kliūtims, įskaitant teisingą, bet skirtingą Sąjungos teisės taikymą, dėl kurio gali būti nesąmoningai trukdoma planuoti ar diegti tarpvalstybines viešąsias paslaugas ir infrastruktūros objektus. Ji neturėtų būti taikoma byloms, susijusioms su galimu Sąjungos teisės nuostatų, kuriomis reglamentuojama vidaus rinka, pažeidimu, kurį padarė kitos valstybės narės valdžios institucija. Šis

¹⁹ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1059 dėl konkrečių nuostatų, taikomų siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo (INTERREG), kuris remiamas Europos regioninės plėtros fondo ir išorės finansavimo priemonių lėšomis (OL L 231, 2021 6 30, p. 94, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj>).

²⁰ 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1082/2006 dėl Europos teritorinio bendradarbiavimo grupės (ETBG) (OL L 210, 2006 7 31, p. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1082/oj>).

²¹ Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „Ekonomikos augimo ir sanglaudos skatinimas ES pasienio regionuose“, COM(2017) 534 *final*, 2017 9 20.

²² 2013 m. rugsėjo 17 d. Komisijos rekomendacija 2013/461/ES (OL L 249, 2013 9 19, p. 10, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2013/461/oj>).

reglamentas nedaro poveikio socialinės apsaugos ir mokesčių koordinavimo mechanizmams;

- 9) siekiant nustatyti galimas tarpvalstybines kliūtis, kurioms galėtų būti taikomas šis reglamentas, būtina apibrėžti atvejus, kurie laikomi tarpvalstybine sąveika. Tuo tikslu šis reglamentas turėtų būti taikomas tarpvalstybinei veiklai skirtai infrastruktūrai ir tarpvalstybinėms viešosioms paslaugoms. Kadangi tos tarpvalstybinės viešosios paslaugos teikiamos ilgą laikotarpį, jomis turėtų būti siekiama teikti naudą plačiajai visuomenei arba konkrečiai tikslinei grupei pasienio regione, kuriame paslauga teikiama, taip pagerinant gyvenimo sąlygas ir teritorinę sanglaudą tuose regionuose. Antra, tarpvalstybinei veiklai reikalingos infrastruktūros objektams gali daryti poveikį kliūtys pasienyje, pavyzdžiui, skirtingi techniniai standartai, taikomi pastatams ar transporto priemonėms, įskaitant susijusią įrangą. Tarptautinę bylą turėtų pateikti iniciatorius, t. y. viešosios teisės ar privatinės teisės subjektas arba fizinis asmuo, tik jeigu jis turi teisėtą interesą, susijusį su tarpvalstybine viešąja paslauga arba tam tikrais infrastruktūros objektais;
- 10) siekiant nacionaliniu lygmeniu užtikrinti tinkamus administracinius gebėjimus nagrinėti prašymus dėl tarpvalstybinių kliūčių ir sukurti nacionalinių įstaigų, gebančių palaikyti tarpusavio ryšius įgyvendinant šį reglamentą, tinklą, valstybės narės turėtų įsteigti vieną ar daugiau tarpvalstybinio koordinavimo punktų nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu. Dviem ar daugiau kaimyninių valstybių narių taip pat turėtų būti leidžiama nustatyti esamas bendras įstaigas kaip tarpvalstybinio koordinavimo punktą prie tam tikros sienos arba suteikti įgaliojimus esamai bendrai institucijai ar įstaigai, kuriai būtų pavestos papildomos visų jų sienų tarpvalstybinio koordinavimo punkto užduotys;
- 11) siekiant sukurti prašymų dėl tarpvalstybinių kliūčių nagrinėjimo sistemą, kuri būtų bendra visiems tarpvalstybinio koordinavimo punktam, būtina apibrėžti užduotis, kurias turėtų atlikti kiekvienas tarpvalstybinio koordinavimo punktas. Tarpvalstybinio koordinavimo punktai turėtų atlikti iniciatoriams skirtų vieno langelio principu veikiančių centrų funkcijas ir būti privileijuotu kontaktiniu punktu. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tarpvalstybinio koordinavimo punktų kontaktinė informacija būtų viešai prieinama, ir užtikrinti jos matomumą ir prieinamumą. Jei valstybėje narėje yra daugiau nei vienas tarpvalstybinio koordinavimo punktas, ji aiškiai nurodo vieną kontaktinį punktą kiekvienam iniciatoriui. Siekiant sudaryti sąlygas imtis tolesnių veiksmų, susijusių su tarpvalstybinių prašymų nagrinėjimo rezultatais, ir padidinti tarpvalstybinių kliūčių šalinimo sprendimo skaidrumą, tarpvalstybinio koordinavimo punktai taip pat turėtų būti atsakingi už viešojo registro, apimančio visas toje valstybėje narėje įsisteigusius iniciatorių pateiktas tarpvalstybines bylas, sukūrimą ir tvarkymą. Be to, šiame reglamente būtina nustatyti pareigas, susijusias su koordinavimu, bendradarbiavimu ir keitimusi informacija tarp skirtingų tarpvalstybinio koordinavimo punktų vienoje valstybėje narėje ir tarp kaimyninių valstybių narių tarpvalstybinio koordinavimo punktų;
- 12) konkretus iniciatorius turėtų pateikti savo tarpvalstybinę bylą tik vieną kartą. Vis dėlto tuo atveju, jei kitoje valstybėje narėje esantis kitas iniciatorius toje kitoje valstybėje narėje taip pat pateikia analogišką tarpvalstybinę bylą, tų valstybių narių tarpvalstybinio koordinavimo punktai turėtų vengti lygiagrečių bylų, atitinkamai organizuodami savo koordinavimą;

- 13) dėl skirtingų taikytinos nacionalinės teisės lygmenų gali būti sunku nustatyti konkrečią nuostatą, kuri yra tarpvalstybinė kliūtis. Be to, remiantis patirtimi, įgyta įgyvendinant iniciatyvą „b-solutions“, iniciatorius turėtų apibūdinti tik situaciją ir spręstiną problemą;
- 14) siekiant numatyti procedūrinę sistemą, kuria tarpvalstybinės bylos iniciatoriui kartu būtų suteiktas teisinis tikrumas, tarpvalstybinio koordinavimo punktas turėtų įvertinti tarpvalstybines bylas, o preliminarus ir galutinis atsakymai turėtų būti pateikti iniciatoriui per pagrįstą laikotarpį, kuris iš esmės turėtų būti nustatytas nacionalinėje teisėje. Jei iniciatorius nenustatė tarpvalstybinių kliūčių, tai turėtų padaryti kompetentingos institucijos arba viešosios teisės subjektai. Išnagrinėjus tarpvalstybinę bylą būtų galima daryti išvadą, kad iš tikrųjų nėra tarpvalstybinės kliūties, nes tariamos kliūties aprašymas grindžiamas nepakankama informacija, klaidingu taikomų teisinių ar administracinių nuostatų aiškinimu, arba dėl to, kad teisinės ar administracinės nuostatos jau apima būtinus reikalavimus kliūčiai pašalinti. Tokiu atveju tarpvalstybinė kliūtis turėtų būti laikoma pašalinta, o tarpvalstybinė byla turėtų būti baigta nagrinėti. Patvirtinus, kad esama tarpvalstybinės kliūties, valstybėms narėms turėtų būti palikta laisvė nuspręsti, kokia būtų tinkama priemonė padėčiai atitinkamame pasienio regione pagerinti, atitinkamais atvejais pirmiausia pasikliaujant jau esamais mechanizmais kliūčiai pašalinti. Jei valstybės narės nusprendžia nepašalinti tarpvalstybinių kliūčių, jos turėtų tinkamai nurodyti priežastis ir galimas teisių gynimo galimybes, visų pirma tais atvejais, kai valstybė narė padaro išvadą, kad nustatyta kliūtis nepatenka į šio reglamento taikymo sritį;
- 15) jei kompetentinga institucija nerado tinkamos esamos priemonės, ji gali pasirinkti tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonę arba nurodyti priežastis, dėl kurių ji nusprendžia nepašalinti tarpvalstybinės kliūties. Kadangi procedūros rezultatai gali šiek tiek skirtis, priklausomai nuo galimos tarpvalstybinės teisinės (administracinės ar teisėkūros) kliūties pobūdžio, tokius ypatumus būtina numatyti tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonėje;
- 16) siekiant sukurti veiksmingą procedūrinę tarpvalstybinių kliūčių bylų nagrinėjimo struktūrą, šiame reglamente turėtų būti nustatyti esminiai procedūriniai etapai, taikytini tiek byloms, kuriose kliūtis yra administracinio pobūdžio, tiek ir byloms, kuriose ji yra teisėkūros pobūdžio. Taip pat reikėtų patikslinti, kad dėl skirtingų kaimyninių valstybių narių teisinių sistemų tarpvalstybinės kliūtys vienoje valstybėje narėje gali būti laikomos administracine nuostata, o kitoje – teisine nuostata, ir atvirkščiai. Todėl kiekviena valstybė narė turėtų taikyti atitinkamą procedūrą. Kaimyninės valstybės narės turėtų kuo labiau koordinuoti savo atitinkamas procedūras. Jei dėl bylos priimama galutinė pozicija, iniciatoriui kartu su sprendimu turėtų būti nurodomos to priežastys;
- 17) siekiant užtikrinti šio reglamento taikymo Sąjungos lygmeniu stebėseną ir teikti paramą valstybėms narėms, be kita ko, gebėjimų stiprinimo srityje, Komisijai turėtų būti pavestos atitinkamos užduotys tiems tikslams pasiekti. ES lygmens koordinavimo punktas visų pirma turėtų remti tarpvalstybinio koordinavimo punktus skatinant tuos koordinavimo punktus keistis patirtimi. Ta parama taip pat gali būti technine pagalba grindžiamos priemonės, pvz., „b-solutions“;

- 18) siekiant sudaryti sąlygas įrodymais grindžiamam politikos formavimui, turėtų būti pateikta šio reglamento įgyvendinimo ataskaita. Toje ataskaitoje turėtų būti nagrinėjami pagrindiniai vertinimo klausimai, įskaitant veiksmingumą, rezultatyvumą, aktualumą, Europos pridėtinę vertę, supaprastinimo ir tvarumo galimybes ir būtinybę imtis tolesnių veiksmų Sąjungos lygmeniu. Komisija turėtų pateikti šią ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai ir pagal Sutarties 307 straipsnio pirmą pastraipą – Regionų komitetui bei Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui. Siekiant užtikrinti plačią šio reglamento ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonės taikymo įrodymų bazę, ataskaita turėtų būti pateikta praėjus penkeriems metams nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos;
- 19) šiame reglamente paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ir jis neturi neigiamo poveikio jokiai pagrindinei teisei. Atsižvelgiant į reglamento tikslą pašalinti teises kliūtis tarpvalstybiniu mastu, juo gali būti skatinama teisė naudotis visuotinės ekonominės svarbos paslaugomis (36 straipsnis) ir laisvė užsiimti verslu (16 straipsnis). Šios rūšies paslaugų įvairovė taip pat gali skatinti galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis (35 straipsnis). Apskritai, kadangi labai tikėtina, kad tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonė bus naudinga tarpvalstybinėms viešojo transporto paslaugoms, šis reglamentas gali daryti teigiamą poveikį judėjimo ir apsigyvenimo laisvei (45 straipsnis);
- 20) teritorinio bendradarbiavimo sąlygos turėtų būti sudarytos laikantis Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto subsidiarumo principo. Patirtis rodo, kad valstybės narės ėmėsi individualių, dvišalių ar net daugiašalių iniciatyvų teisinėms kliūtims pasienyje šalinti. Vis dėlto tos priemonės taikomos ne visose valstybėse narėse arba ne visoms konkrečios valstybės narės sienoms. Todėl siūlomo veiksmo tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti centriniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, o dėl būtino bent dviejų kaimyninių valstybių narių dalyvavimo tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Todėl Sąjungos teisės aktų leidėjas turi imtis tolesnių veiksmų;
- 21) pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 4 dalyje nustatytą proporcingumo principą Sąjungos veiksmų turinys ir forma neturėtų viršyti to, kas būtina siekiant Sutarčių tikslų. Tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonės naudojimas pagal šį reglamentą yra neprivalomas kiekvienai valstybei narei. Valstybė narė turėtų nuspręsti prie konkrečios sienos su viena ar daugiau kaimyninių valstybių narių pašalinti tarpvalstybines kliūtis naudojantis esamomis priemonėmis, kurias ji sukūrė nacionaliniu lygmeniu arba su viena ar daugiau kaimyninių valstybių narių. Todėl šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina jo tikslams pasiekti tuose pasienio regionuose, kuriems skirtų veiksmingų mechanizmų tarpvalstybinėms kliūtims šalinti valstybės narės nėra nustačiusios,“;
- 3) 1–26 straipsniai pakeičiami taip:

„I SKYRIUS Bendrosios nuostatos

1 straipsnis Dalykas

1. Šiuo reglamentu nustatoma procedūra, kuria palengvinama šalinti tarpvalstybines kliūtis, trukdančias kurti infrastruktūros objektus, būtinus viešajai ar privačiai tarpvalstybinei veiklai, arba tarpvalstybines viešąsias paslaugas, teikiamas tam tikrame pasienio regione, ir šiems objektams arba paslaugoms veikti, jeigu ja skatinama ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda pasienio regione (toliau – tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonė).
2. Šiuo reglamentu taip pat nustatomos taisyklės dėl:
 - a) valstybių narių tarpvalstybinio koordinavimo punktų organizavimo ir užduočių;
 - b) Komisijos koordinavimo užduočių.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas tarpvalstybinėms kliūtims kaimyninių valstybių narių sausumos ar jūrų pasienio regionuose.

Jis netaikomas tarpvalstybinėms kliūtims pasienio regionuose tarp valstybių narių ir trečiųjų šalių.
2. Šis reglamentas neturi daryti poveikio kitiems Sąjungos teisės aktams, ypač taikomiems neteisminiu būdu sprendžiant dėl tarpvalstybinių kliūčių kylančius teisinius klausimus arba užtikrinant teisingą Sąjungos teisės aiškinimą ar įgyvendinimą. Šis reglamentas nedaro poveikio socialinės apsaugos ir mokesčių koordinavimo mechanizmams.

3 straipsnis

Apibrėžtys

1. Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:
 - 1) tarpvalstybinė sąveika –
 - a) bet koks viešajai ar privačiai tarpvalstybinei veiklai būtinas infrastruktūros objektas,
 - b) tarpvalstybinių viešųjų paslaugų kūrimas, veikimas ar teikimas pasienio regione;
 - 2) tarpvalstybinė kliūtis – bet kokia teisėkūros ar administracinė nuostata arba valstybės narės valdžios institucijos taikoma praktika, kuri gali daryti neigiamą poveikį tarpvalstybinei sąveikai, taigi ir pasienio regiono vystymuisi, ir kuri nėra susijusi su galimu Sąjungos teisės, kuria reglamentuojama vidaus rinka, pažeidimu;
 - 3) kompetentinga institucija – nacionalinio, regioninio ar vietos lygmens įstaiga, turinti įgaliojimus priimti teisiškai privalomus ir vykdytinus aktus;
 - 4) tarpvalstybinė byla – vieno ar kelių iniciatorių parengtas dokumentas, kuris turi būti pateiktas tarpvalstybinio koordinavimo punktu;
 - 5) tarpvalstybinė viešoji paslauga – dėl visuomenės interesų vykdoma veikla, kuria siekiama teikti paslaugą arba spręsti bendras problemas ar skirtingose vienos ar kelių kaimyninių valstybių narių sienų pusėse esančių pasienio

regionų plėtros galimybių klausimą, jeigu ja skatinama ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda tarpvalstybinėje teritorijoje;

- 6) iniciatorius – bet kuris privatus ar viešasis subjektas, dalyvaujantis teikiant, valdant, kuriant tarpvalstybines viešąsias paslaugas ar infrastruktūrą ar užtikrinant jų veikimą, arba bet kuris fizinis asmuo, kuris yra teisėtai suinteresuotas tuo, kad būtų pašalinta tarpvalstybinė kliūtis.
2. Šiame reglamente nuoroda į „kompetentingą instituciją“ taip pat apima atvejus, kai toje pačioje valstybėje narėje yra daugiau nei viena kompetentinga institucija, kuriai priklauso kompetencija arba su kuria turi būti konsultuojamasi.
3. Šiame reglamente terminas „tarpvalstybinė kliūtis“ apima vieną ar daugiau tarpvalstybinių kliūčių, susijusių su tarpvalstybine byla.

II SKYRIUS

Tarpvalstybinio koordinavimo punktai

4 straipsnis

Tarpvalstybinio koordinavimo punktų įsteigimas

1. Kiekviena valstybė narė pagal savo institucinę ir teisinę sistemą nacionaliniu ir (arba) regioniniu lygmeniu pagal 3 dalį įsteigia vieną ar daugiau tarpvalstybinio koordinavimo punktų.
2. Dvi ar daugiau kaimyninių valstybių narių gali nuspręsti įsteigti bendrą tarpvalstybinio koordinavimo punktą, kuriam priklausytų kompetencija dėl vieno ar kelių atitinkamų pasienio regionų.
3. Kiekvienas tarpvalstybinio koordinavimo punktas įsteigiamas vienu iš šių būdų:
 - a) kaip atskira institucija arba viešosios teisės subjektas;
 - b) kaip esamos institucijos arba esamo viešosios teisės subjekto dalis, be kita ko, pavedant esamai institucijai arba viešosios teisės subjektui papildomas tarpvalstybinio koordinavimo punkto užduotis.
4. Valstybės narės užtikrina, kad per du mėnesius nuo sprendimo, kuriuo įsteigiamas tarpvalstybinio koordinavimo punktas, priėmimo dienos jo kontaktiniai duomenys ir su jo užduotimis susijusi informacija būtų paskelbti INTERREG programų svetainėje, nurodytoje Reglamento (ES) 2021/1060 36 straipsnio 2 dalyje. Valstybės narės užtikrina tarpvalstybinio koordinavimo punkto matomumą ir prieinamumą.

5 straipsnis

Pagrindinės tarpvalstybinio koordinavimo punktų užduotys

1. Valstybės narės atskirai 4 straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju arba kartu 4 straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju apibrėžia užduotis, kurias turi atlikti kiekvienas tarpvalstybinio koordinavimo punktas, ir užduotis, kurios pavedamos kompetentingai institucijai.
2. Valstybės narės nusprendžia, ar tarpvalstybinio koordinavimo punktai gali imtis veiksmų dėl tarpvalstybinės bylos savo vardu, ar jie yra atsakingi tik už ryšių palaikymą su iniciatoriais kompetentingos institucijos vardu.

3. Tarpvalstybinio koordinavimo punktas atlieka vienintelio iniciatoriaus kontaktinio punkto funkciją, priklausomai nuo valstybių narių įsteigtų kontaktinių punktų veiklos organizavimo, tokiu būdu:
 - a) kiekvienas nacionalinis tarpvalstybinio koordinavimo punktas atsakingas už visas tarpvalstybines bylas, kurias pateikė atitinkamos valstybės narės teritorijoje esantis iniciatorius;
 - b) kiekvienas regioninis tarpvalstybinio koordinavimo punktas atsakingas už tarpvalstybines bylas, kurias pateikė atitinkamos valstybės narės pasienio regione ar regionuose esantis iniciatorius;
 - c) kiekvienas bendras tarpvalstybinio koordinavimo punktas atsakingas už tarpvalstybines bylas, kurias pateikė viename iš atitinkamų pasienio regionų esantis iniciatorius.
4. Be 8, 10 ir 11 straipsniuose nurodytų užduočių, tarpvalstybinio koordinavimo punktai atlieka šias užduotis:
 - a) sukuria ir tvarko viešąjį registrą, apimančią visas toje valstybėje narėje įsisteigusią iniciatorių pateiktas tarpvalstybines bylas;
 - b) palaiko ryšius su Komisija ir padeda Komisijai vykdyti 12 straipsnyje nurodytas koordinavimo užduotis, teikdami reikiamą informaciją, įskaitant kiekvienos bylos NUTS klasifikatorių.

Jei valstybėje narėje yra keli tarpvalstybinio koordinavimo punktai, a ir b punktuose nustatytas užduotis atlieka vienas tarpvalstybinio koordinavimo punktas (toliau – pagrindinis tarpvalstybinio koordinavimo punktas).
5. Valstybės narės užtikrina, kad 4 dalyje nurodytas registras ir toliau būtų prieinamas visuomenei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1024²³ 5 straipsnio 1 dalyje nustatytu atviru kompiuterio skaitomu formatu, kad duomenis būtų galima rūšiuoti, atlikti jų paiešką, juos gauti, palyginti ir naudoti, ir atnaujinamas bent tris kartus per metus. Tarpvalstybinio koordinavimo punktas gali integruoti atviros prieigos informaciją arba susieti registrą su bendru interneto portalu, nurodytu Reglamento (ES) 2021/1060 46 straipsnio b punkte, to reglamento 49 straipsnio 1 dalyje nurodyta interneto svetaine arba Reglamento (ES) 2021/1059 36 straipsnio 2 dalyje nurodyta interneto svetaine.
6. Valstybėje narėje, kurioje yra daugiau nei vienas tarpvalstybinio koordinavimo punktas, tarpvalstybinio koordinavimo punktai perduoda būtiną informaciją pagrindiniam tarpvalstybinio koordinavimo punktui, kad jis galėtų vykdyti savo užduotis pagal 4 ir 5 dalis.
7. Jei dvi ar daugiau kaimyninių valstybių narių nusprendė įsteigti bendrą tarpvalstybinio koordinavimo punktą, tas punktas perduoda būtiną informaciją atitinkamų valstybių narių pagrindiniams tarpvalstybinio koordinavimo punktams, jei tokių yra.

III SKYRIUS

²³ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1024 dėl atvirųjų duomenų ir viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo (OL L 172, 2019 6 26, p. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj>).

Tarpvalstybinės bylos

6 straipsnis

Tarpvalstybinių bylų rengimas ir pateikimas

1. Iniciatorius parengia tarpvalstybinę bylą pagal 7 straipsnį.
2. Iniciatorius pateikia tarpvalstybinę bylą valstybės narės, kurioje iniciatorius yra įsisteigęs arba kurioje yra registruota jo buveinė, tarpvalstybinio koordinavimo punktui.
3. Kai tarpvalstybines bylas dėl tos pačios tarpvalstybinės kliūtis inicijuoja dvi ar daugiau kaimyninių valstybių narių, jų atitinkami tarpvalstybiniai koordinavimo punktai palaiko tarpusavio ryšius, kad išsiaiškintų, kuris iš jų pirmiausia tvarkys bylą.

7 straipsnis

Tarpvalstybinių bylų turinys

1. Tarpvalstybinė byla apima bent šiuos elementus:
 - a) tarpvalstybinės sąveikos aprašymą, jos aplinkybes ir dėl tarpvalstybinės kliūtis atsiradusią spręstiną problemą;
 - b) poreikio pašalinti tarpvalstybinę kliūtį pagrindimą;
 - c) jei yra, neigiamo tarpvalstybinės kliūtis poveikio pasienio regiono vystymuisi aprašymą;
 - d) atitinkamą geografinę teritoriją;
 - e) jei žinoma ir aktualu, numatomą su tarpvalstybine kliūtimi susijusios nukrypti leidžiančios nuostatos ar išimties taikymo trukmę arba, tinkamai pagrįstais atvejais, informaciją apie jos pašalinimą.
2. Iniciatorius taip pat gali nustatyti tarpvalstybinę kliūtį ir, jei įmanoma, pasiūlyti su ta tarpvalstybine kliūtimi susijusios nukrypti leidžiančios nuostatos ar išimties tekstą arba *ad hoc* teisinį sprendimą.
3. 1 dalies d punkte nurodyta geografinė teritorija apribojama iki minimumo, būtino tam, kad tarpvalstybinė byla būtų veiksmingai išspręsta.

8 straipsnis

Preliminaraus vertinimo etapai

1. Tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija įvertina kiekvieną pagal 6 ir 7 straipsnius pateiktą tarpvalstybinę bylą ir nustato tarpvalstybinę kliūtį ar tarpvalstybines kliūtis.
2. Per du mėnesius nuo bylos pateikimo dienos tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija gali paprašyti iniciatoriaus paaiškinti tarpvalstybinę bylą arba pateikti papildomos konkrečios informacijos. Tokiame prašyme nurodoma, kodėl ir koku aspektu laikoma, kad tarpvalstybinė byla yra nepakankama, kad ją būtų galima išnagrinėti.

Jei peržiūrėtoje tarpvalstybinėje byloje nepakankamais laikomi aspektai nenagrinėjami, tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija

gali užbaigti procedūrą ir atitinkamai informuoja iniciatorių, nurodydamas (-a) priežastis.

3. Jeigu įvertinęs tarpvalstybinę bylą tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija padaro išvadą, kad įtariamos tarpvalstybinės kliūtys nėra, tarpvalstybinio koordinavimo punktas gali užbaigti procedūrą ir atitinkamai informuoja iniciatorių, nurodydamas priežastis.
4. Jeigu įvertinęs tarpvalstybinę bylą tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija padaro išvadą, kad įtariama tarpvalstybinė kliūtis egzistuoja, tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija bet kuriuo procedūros etapu gali nuspręsti jos nepašalinti ir atitinkamai informuoja iniciatorių, nurodydamas (-a) priežastis.
5. Prieš užbaigdamas vertinimą, tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija taip pat nustato, ar dėl kiekvienos įtariamos tarpvalstybinės kliūtys galima remtis galiojančiu tarptautiniu bendradarbiavimo susitarimu, nesvarbu, ar tai būtų dvišalis, daugiašalis, daugiasektorinis ar konkrečiam sektoriui skirtas susitarimas, kuriame būtų numatytas atskiras mechanizmas tarpvalstybinėms kliūtims tarp valstybių narių, susijusių su ta kliūtimi ar tomis kliūtėmis, šalinti. Jei toks tarptautinis susitarimas yra sudarytas, vienos ar daugiau tarpvalstybinių kliūčių šalinimas, įskaitant susijusius subjektus ir tvarką, kurios reikia laikytis, visų pirma palaikant ryšius ir bendradarbiaujant su kaimynine valstybe nare, reglamentuojami išimtinai to susitarimo nuostatomis.
6. Jeigu valstybė narė nusprendžia pašalinti kliūtį ir jeigu tokio 5 dalyje nurodyto tarptautinio susitarimo nėra arba esamais tarptautiniais susitarimais nepakankamai prisidedama prie tarpvalstybinėje byloje nurodytos kliūtys šalinimo, tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija atskirai arba, jei reikia ir dėl to susitariama, kartu su kaimynine valstybe nare gali taikyti tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonę.

9 straipsnis

Iniciatoriui teikiama informacija

1. Gavęs tarpvalstybinę bylą arba pataisytą tarpvalstybinę bylą, tarpvalstybinio bendradarbiavimo punktas arba kompetentinga institucija raštu informuoja iniciatorių apie visus pagal 8 straipsnį atliktus preliminarų vertinimo etapus iki nacionalinės teisės aktuose nustatyto standartinio termino, taikomo atsakymui į administracijai pateiktą lygiavertį prašymą.
2. Jei nacionalinės teisės aktuose toks terminas nenumatytas, taikomi šie terminai:
 - a) trys mėnesiai 8 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nurodytų preliminarų vertinimo etapų atveju;
 - b) šeši mėnesiai 8 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytų preliminarų vertinimo etapų atveju.
3. Pagal 1 dalį pateiktoje informacijoje taip pat nurodomi:
 - a) įvykdyti preliminarų vertinimo etapai, jų pagrindimas ir išvados, jei jau yra;

- b) nacionalinės teisės aktuose numatyti teisių gynimo būdai ir procedūros, taikytini ginčijant tų preliminarių vertinimo etapų rezultatus, jei tokių yra.
- 4. Per pirmąjį kontaktą su iniciatoriumi pagal 8 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą taip pat gali būti nurodyta, kad teisinei analizei, konsultacijoms valstybėje narėje arba koordinavimui su kaimynine valstybe nare reikia daugiau laiko.

IV SKYRIUS

Tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonė

10 straipsnis

Procedūra

1. Jei tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija pagal 8 straipsnio 6 dalį nusprendžia taikyti tarpvalstybinio bendradarbiavimo palengvinimo priemonę, jie taiko šiame straipsnyje numatytą procedūrą.
2. Kai tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija savo nacionalinėje teisinėje sistemoje nustato tarpvalstybinę kliūtį, tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija informuoja iniciatorių apie:
 - a) nustatytą tarpvalstybinę kliūtį;
 - b) nuostatos, dėl kurios tarpvalstybinė kliūtis atsirado ir kurią reikėtų iš dalies pakeisti siekiant pašalinti kliūtį, pobūdį;
 - c) tolesnius veiksmus, kuriuos atlikus tarpvalstybinė kliūtis pašalinama arba nepašalinama, ir kuri iš procedūrų pagal šio straipsnio 4 arba 5 dalį turėtų būti taikoma.
3. Įvertinęs tarpvalstybinę bylą ir nustatęs tarpvalstybinę kliūtį, kompetentingas tarpvalstybinio koordinavimo punktas keičiasi svarbia informacija apie tarpvalstybinę kliūtį su kaimyninės valstybės narės kompetentingu tarpvalstybinio koordinavimo punktu. Tarpvalstybinio koordinavimo punktai stengiasi išvengti lygiagrečių procedūrų, susijusių su ta pačia tarpvalstybine kliūtimi.
- 4,5. Kai tarpvalstybinę kliūtį sudaro administracinė nuostata arba praktika, dėl kurios nereikia keisti teisinės nuostatos, tarpvalstybinio koordinavimo punktas kreipiasi į kompetentingą instituciją, atsakingą už administracinę nuostatą, kad patikrintų, ar tos administracinės nuostatos ar praktikos dalinio pakeitimo pakanka tarpvalstybinei kliūčiai pašalinti ir ar institucija yra pasirengusi ją atitinkamai pakeisti. Iniciatorius raštu informuojamas per aštuonis mėnesius nuo tarpvalstybinės bylos pateikimo dienos.
- 5,6. Kai tarpvalstybinę kliūtį sudaro teisinė nuostata, tarpvalstybinio koordinavimo punktas susisiečia su kompetentinga institucija, kad patikrintų, ar dalinis pakeitimas, įskaitant taikytinos teisinės nuostatos išimtį arba nuo jos nukrypti leidžiančią nuostatą, padėtų pašalinti tarpvalstybinę kliūtį ir ar kompetentinga institucija imsis reikiamų veiksmų, kad būtų pradėta teisėkūros procedūra pagal institucinę ir teisinę sistemą. Iniciatorius raštu informuojamas per aštuonis mėnesius nuo tarpvalstybinės bylos pateikimo dienos.
6. Jeigu tarpvalstybinė byla pateikta dviejų ar daugiau kaimyninių valstybių narių tarpvalstybinio koordinavimo punktui, kiekvienas (-a) iš jų nusprendžia, kokią procedūrą taikyti savo valstybėje narėje.
7. Jeigu dėl to, kad atlikus teisinę analizę, pasikonsultavus valstybėje narėje ir įvykdžius veiksmų koordinavimą su kaimynine valstybe nare arba kaimyninės valstybės narės kompetentinga institucija yra keičiama administracinė nuostata arba pradedama teisėkūros procedūra, tarpvalstybinio koordinavimo punktas negali atsakyti iniciatoriui pagal 4 ir 5 dalis per aštuonis mėnesius, iniciatorius raštu informuojamas apie atsakymo vėlavimo priežastį ir jo pateikimo laiką.

11 straipsnis

Galutiniai veiksmai siekiant pašalinti tarpvalstybinę kliūtį

1. Tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija, remdamasis (-si) pagal 8 straipsnį atliktu vertinimu ir pagal 10 straipsnio 3 dalį gauta informacija, raštu informuoja iniciatorių apie bylos nagrinėjimo rezultatą, t. y. apie:
 - a) procedūros pagal 10 straipsnio 4 dalį rezultatą, įskaitant, kai tinkama, bet kurios administracinės nuostatos dalinį pakeitimą;
 - b) procedūros pagal 10 straipsnio 5 dalį rezultatą, įskaitant, kai tinkama, teisėkūros procedūros pradžių arba bet kokios teisinės nuostatos dalinį pakeitimą,
 - c) tai, kad tarpvalstybinė kliūtis nebus šalinama;
 - d) priežastis, kuriomis grindžiama pagal a, b arba c punktą priimta pozicija;
 - e) teisių gynimo pagal nacionalinę teisę terminą, jei toks yra nustatytas. Jei nacionalinėje teisėje nėra nustatyto termino, iniciatoriui suteikiamas šešių mėnesių laikotarpis prašyti peržiūrėti sprendimą.
2. Jei tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija nusprendžia pašalinti tarpvalstybinę kliūtį pagal 10 straipsnio 5 dalyje nustatytą procedūrą, tarpvalstybinio koordinavimo punktas arba kompetentinga institucija:
 - a) informuoja kaimyninės valstybės narės tarpvalstybinio koordinavimo punktą;
 - b) informuoja iniciatorių apie svarbiausius teisinės nuostatos dalinio pakeitimo etapus, įskaitant, kai tinkama, teisėkūros procedūros, pradėtos siekiant iš dalies pakeisti teisės aktą, kuriuo tarpvalstybinė kliūtis pašalinama, etapus, arba apie galutinį sprendimą, kuriuo procedūra nutraukiama.

Iniciatorius taip pat turėtų būti informuojamas tais atvejais, kai kaimyninės valstybės narės kompetentingos institucijos taip pat pradėjo iš dalies pakeisti teisinę nuostatą.

3. Jei atitinkama valstybė narė ir kaimyninė valstybė narė padaro išvadą, kad kiekviena iš jų nori pradėti savo teisėkūros procedūrą arba pakeisti savo administracines nuostatas ar praktiką, jos tai daro glaudžiai koordinuodamos veiksmus pagal savo atitinkamą institucinę ir teisinę sistemą. Tas koordinavimas gali apimti procedūrų vykdymo laiką ir dėl jo gali būti įsteigtas jungtinis komitetas su tarpvalstybinio koordinavimo punktų atstovais.

V SKYRIUS

Baigiamosios nuostatos

12 straipsnis

Komisijos koordinavimo užduotys

Komisija vykdo šias koordinavimo užduotis:

- a) palaiko ryšius su tarpvalstybinio koordinavimo punktais;
- b) remia institucinių gebėjimų, būtinų siekiant veiksmingai įgyvendinti šį reglamentą, stiprinimą valstybėse narėse;

- c) skatina valstybes nares, visų pirma tarpvalstybinio koordinavimo punktus, tarpusavyje keistis patirtimi;
- d) skelbia ir nuolat atnaujina visų nacionalinių ir regioninių tarpvalstybinio koordinavimo punktų sąrašą;
- e) sukuria ir tvarko viešą tarpvalstybinių bylų registrą.

13 straipsnis

Stebėseną ir ataskaitų teikimas

1. Iki metai mėnuo diena [t. y. iki mėnesio, einančio po šio reglamento įsigaliojimo, 1-os dienos + šeši mėnesiai; įrašo Leidinių biuras] kiekviena valstybė narė praneša Komisijai apie savo tarpvalstybinio koordinavimo punkto (-ų) įsteigimą ir jo (jų) kontaktinius duomenis.
2. Iki metai mėnuo diena [t. y. iki mėnesio, einančio po šio reglamento įsigaliojimo, 1-os dienos + penkeri metai; įrašo Leidinių biuras] Komisija atlieka šio reglamento vertinimą ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai, Regionų komitetui ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.

14 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė